

Wstęp

Rok 2019 jest wyjątkowy dla Instytutu Romanistyki Uniwersytetu Warszawskiego. W październiku 1919 roku na Uniwersytecie Warszawskim powstało Seminarium Filologii Romańskiej, które dało początek dzisiejszej romanistyce. W 2019 roku nasz Instytut obchodzi swoje setne urodziny.

To wydarzenie zachęciło nas do przygotowania niniejszej publikacji, która – wpisując się w obchody stulecia – ma dwa główne cele. Po pierwsze – ma pokazać, czym na początku XXI wieku jest filologia obca oraz uchwycić funkcjonowanie takiej organizacji w ruchu, pokazując jej obecne działania i osiągnięcia¹. Po drugie – ma stanowić swego rodzaju prezent urodzinowy dla społeczności naszego Instytutu: studentów, absolwentów, pracowników, współpracowników i licznych przyjaciół z Polski i zagranicy, ma być pamiątką, która jak najdłużej pozwoli nam ocalić od zapomnienia tę rocznicę.

---

¹ Przeszłość Instytutu Romanistyki była już tematem szkicu historycznego zamieszczonego w książce przygotowanej na dziewięćdziesięciolecie Instytutu *Les études romanes/françaises hier et aujourd'hui. 90 ans des études romanes à l'Université de Varsovie*, pod red. Teresy Giermak-Zielińskiej, Zbigniewa Naliwajka, Joanny Żurowskiej, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2011. Nasi koledzy dotarli do wspomnień i dokumentów, które pozwoliły odtworzyć w głównych zarysach historię naszej instytucji, powstałej na fali odbudowy, rozwoju i kształtowania się niepodległości w 1919 roku. W niniejszej publikacji skupiamy się więc na wydarzeniach teraźniejszych, nie sięgając w przeszłość dalszą niż ostatnie pięć lat.

Zdajemy sobie sprawę, że uchwycenie działania instytucji w ruchu nie jest łatwe. Opisywanie teraźniejszości jest bowiem nieuchronnie obarczone fragmentarycznością, subiektywizmem i brakiem dystansu koniecznego do dostrzeżenia szerszego kontekstu i głębszych zmian, których ich uczestnicy nie są świadomi. Postanowiliśmy podjąć to wyzwanie, z całym ryzykiem, które niesie, bowiem wierzymy, że opis rzeczywistości widzianej oczami uczestników ma głęboką wartość nawet przy tej ułomności, która jest im właściwa. Dystans krytyczny i ocena będą przywilejem tych, którzy przyjdą po nas.

Na stronach tej książki czytelnicy poznają więc kształt, ramy instytucjonalne i sposób funkcjonowania Instytutu Romanistyki jako jednostki uniwersyteckiej średniej wielkości, cieszącej się autonomią w wielu obszarach działania. W opisie przejawiać się będzie ambicja dokumentalistyczna, dążąca do tego, żeby nadać chaosowi i złożoności uniwersyteckiego „teraz” weryfikowalne i przeliczalne ramy. Przejawia się ona również w chęci opisu szerszego kontekstu funkcjonowania jednostki, żeby nakreślić warunki instytucjonalne, prawne, organizacyjne, społeczne i ekonomiczne, w które wpisuje się kierunek filologiczny na początku XXI wieku. Ważnym elementem każdego z opisywanych aspektów będzie chęć przedstawienia szczególnych osiągnięć pracowników, studentów i instytucji jako całości.

Instytut Romanistyki jest dzisiaj jednym z najlepszych europejskich ośrodków badań w dziedzinie francuskiego i francusko-języcznego literaturoznawstwa, francuskiego językoznawstwa oraz dydaktyki języka francuskiego jako języka obcego. Jest doskonałym przykładem tego, jak funkcjonuje w dzisiejszych czasach filologia obca. Choć jest to książka o naszym Instytucie, mamy nadzieję, że będzie to również publikacja przydatna dla innych ośrodków filologicznych – przedstawi stosowane przez nas rozwiązania, pozwoli na porównania, pokaże, że często borykamy się z podobnymi problemami.

Niniejsza praca składa się z trzech rozdziałów. W pierwszym jest przedstawiona koncepcja i realizacja procesu kształcenia. Ta część opiera się w całości na opisie programu studiów, który zaczął być realizowany w 2017 roku. W rozdziale drugim zostały opisane obszary badań prowadzonych przez pracowników i ich osiągnięcia

w latach akademickich 2013/14–2018/19. W trzeciej części w syntetyczny sposób przedstawiono informacje o naszej kadrze.

Faktograficzny charakter niniejszej książki nie pozwolił nam na to, by ci, którzy tworzą warszawską romanistykę – wykładowcy, pracownicy administracyjni, bibliotekarze, współpracownicy, studenci i doktoranci – zaistnieli w niej w pełniejszy sposób. Chcielibyśmy jednak podkreślić, że to właśnie ten ludzki i społeczny aspekt – wspólne trudy i radości, codzienne wybory i decyzje, atmosfera zajęć, wymiana zdań ze studentami podczas zajęć i na dyżurach, przełotne korytarzowe rozmowy i zasadnicze dyskusje w ramach spotkań w zakładach czy podczas Rad Naukowych Instytutu – tworzy romanistyczną codzienność naszych czasów i w największym stopniu decyduje o tym, jak jest postrzegana warszawska romanistyka. W pełni świadomie podkreślamy wartość tych właśnie relacji, bo to one są największą wartością Instytutu i to one sprawiają, że Instytut jest miejscem lubianym zarówno przez studentów, jak i pracowników.

Z pewnością nie wszystko udało się nam opisać, nie do wszystkich danych udało się nam dotrzeć. Mogło się więc zdarzyć, że coś umknęło naszej uwadze lub poświęciliśmy czemuś zbyt mało miejsca. Za te niedoskonałości przepraszamy, licząc, że kolejne okrągłe urodziny warszawskiej romanistyki staną się okazją do kolejnej publikacji, w której nasi następcy te niedoskonałości naprawią.

Naszą książkę dedykujemy wszystkim, obecnym i byłym pracownikom i studentom. To Państwo tworzyli i tworzą Instytut Romanistyki Uniwersytetu Warszawskiego. To Państwa pomysły, energia, praca i osiągnięcia sprawiają, że mogliśmy napisać tę książkę. Niech będzie ona zwierciadłem, w którym zobaczymy się takimi, jakimi jesteśmy w stulecie istnienia naszej jednostki.

*Dariusz Krawczyk
Maciej Smuk
Małgorzata Sokołowicz*